

<p>УХВАЛЕНО вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди протокол № 3 від «12» червня 2020 року</p>		<p>Система управління якістю ХНПУ імені Г.С. Сковороди</p> <p>ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</p> <p>Банківська справа</p>	<p>ЗАТВЕРДЖЕНО В.о. ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди Ю. Водич</p> <p>Від «12» червня 2020 р.</p>
--	---	---	--

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

БАНКІВСЬКА СПРАВА

(назва навчальної дисципліни)

рівня вищої освіти	Першого (бакалаврського)
	<i>(назва рівня вищої освіти)</i>
галузі знань	05 Соціальні та поведінкові науки
	<i>(шифр і назва галузі знань)</i>
спеціальності	051 Економіка
	<i>(код і назва спеціальності)</i>
освітня програма	Економіка, управління та право
	<i>(шифр і назва)</i>
Шифр за навчальним планом	ЦДВВС – 1.45.

Розробники програми: В. Соляр кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри економічної теорії,
фінансів і обліку

Рецензенти: О. Шелест кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародних економічних
відносин та фінансів ХТЕІ КНТЕУ

О. Зеленько кандидат економічних наук,
завідувач кафедри економічної теорії ХНПУ
імені Г.С. Сковороди

Обговорено та рекомендовано до затвердження вченою радою юридичного факультету
протокол № 10 від «10» червня 2020 року

Голова ради (підпис) (В.О. Процевський) (прізвище та ініціали)

Схвалено центром ліцензування, акредитації і контролю якості освіти

Директор (підпис) (І. Єсьман) (прізвище та ініціали)

1. Пояснювальна записка

Програма *вибіркової* навчальної дисципліни *Банківська справа* складена відповідно до освітньої програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань *05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 051 Економіка*.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни *«Банківська справа»* є формування теоретичних знань про функціонування комерційних банків, здійснюваних ними операцій та послуг.

Основними завданнями вивчення дисципліни *«Банківська справа»* є:

- засвоєння теоретичних засад и методології проведення банківських операцій та надання банківських послуг;

- набуття вмінь оперувати нормативно-правовими документами НБУ;

- аналізувати стан банківських операцій, розв'язувати питання взаємовідносин між клієнтами і комерційними банками та між НБУ і комерційними банками.

знати види банків і порядок їх створення в Україні;

розуміти організацію діяльності банку; усвідомлювати механізм операцій банків з формування власного капіталу; володіти знаннями операцій банків із залучення коштів; володіти знаннями та навиками операцій банків з обслуговування платіжного обороту. вміти: використовувати інструментарій операцій банків із запозичання коштів; застосовувати знання операцій банків з готівкою та операцій банків з пластиковими картками; володіти знаннями та навиками здійснення кредитних операцій банків; застосовувати вміння виконання операцій банків з цінними паперами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньої програми формуються **програмні компетентності**:

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері економіки та у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

ЗК 1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3 Знання та розуміння предметної області професійної діяльності.

ЗК 5 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 6 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9 Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 12 Здатність свідомо та соціально-відповідально діяти на основі етичних міркувань.

ФК 1 Здатність виявляти закономірності функціонування сучасної економіки на мікро- та макrorівні.

ФК 2 Здатність використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

ФК 3 Розуміння основних особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

ФК 4 Здатність описувати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних та прикладних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

ФК 5 Розуміння основних особливостей сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ФК 10 Навички використання сучасних джерел економічної, фінансової, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

ФК 11 Здатність використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень.

ФК 12 Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

ФК 15 Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах у межах спеціальності.

Передумови вивчення дисципліни: Навчальна дисципліна «Банківська справа» базується на засвоєнні студентами курсу «Гроші та кредит», у якому розкриваються сутність сучасних грошей, основи розвитку кредиту та його форм, функціонування банків, а також на знаннях таких навчальних дисциплін як «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Міжнародна економіка», «Фінанси», «Бухгалтерський облік». Вона має зв'язок з такими курсами як «Фінансова економіка», «Інвестування», «Фінанси підприємств», «Фінансовий менеджмент», «Управління фінансами» тощо.

Результати навчання за дисципліною

У результаті опанування змісту навчальної дисципліни здобувачі мають досягнути таких **програмових результатів навчання:**

ПРН 2. Демонструвати стійке розуміння принципів економічної науки, особливостей функціонування економічних систем.

ПРН 3. Використовувати аналітичний та методичний інструментарій для розуміння логіки прийняття господарчих рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН 4. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПРН 5. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

ПРН 6. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ПРН 7. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН 9. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН 10. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

ПРН 11. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 12. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПРН 13. Вміти працювати як самостійно, так і в команді.

ПРН 14. Виконувати дослідження за встановленим замовленням. Розуміти та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПРН 15. Розуміти та самостійно формувати зміст, структуру і висновки наукових та аналітичних текстів з економіки.

ПРН 16. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах.

ПРН 17. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

ПРН 19. Демонструвати вміння абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПРН 20. Набути навички самостійної роботи, виявляти ініціативу та підприємливість, бути критичним і самокритичним. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та

свідомо на основі етичних мотивів, поваги до різноманіття думок, індивідуальних та міжкультурних відмінностей людей.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6 кредитів ЄКТС 180 годин.

2. Зміст навчальної дисципліни за модулями татемами

Модуль 1. Організація. Характеристика банківських систем

Тема 1.1. Загальна характеристика банківської системи

Історичний досвід та передумови створення банківської системи. Етапи створення дворівневої банківської системи. Суб'єкти банківської системи та їх загальна характеристика.

Тема 1.2. Банківські системи країн ринкової економіки

Особливості формування та умови функціонування банківських систем країн ринкової економіки: США, Німеччини, Англії, Італії, Японії та Росії. Особливості та етапи створення банківської системи України.

Тема 1.3. Центральний банк України – НБУ

Етапи становлення та розвитку Національного банку України. Статус та основні функції НБУ. Грошово-кредитна політика НБУ: нормативно-правові 10 засади та сучасні інструменти й механізм грошово-кредитної політики. Ліквідність банківської системи України. Сучасний стан ліквідності. Основні напрями вдосконалення управління ліквідністю банківської системи України

Тема 1.4. Установа банку як основний елемент банківської системи

Види та операції банківських установ. Взаємозв'язок із першим рівнем банківської системи: порядок реєстрації комерційних банків; ліцензування банківської діяльності; організаційна структура та управління банком.

Тема 1.5. Власний капітал банківської установи

Загальна характеристика банківських ресурсів. Власний капітал банку, його формування і структура. Основні нормативні положення щодо формування власного капіталу банківської установи.

Тема 1.6. Залучені та запозичені ресурси банків

Загальна характеристика та класифікація залученого капіталу банківської установи. Формування депозитних ресурсів. Залучення ресурсів на міжбанківському ринку. Нормативні положення до визначення загального, обов'язкового та вільного резервів банківської установи.

Тема 1.7. Загальна характеристика операцій банків з розрахунково-касового обслуговування

Загальні основи операцій банків з розрахунково-касового обслуговування клієнтів. Ведення рахунків клієнтів. Безготівкові міжгосподарські розрахунки. Міжбанківські розрахунки. Розрахунки з використанням пластикових карток. Касові операції.

Модуль 2. Послуги. Банківські операції та класифікації

Тема 2.1. Касові операції банківських установ

Порядок встановлення ліміту каси підприємствам. Порядок прийняття та видачі банками готівкових коштів. Забезпечення виконання касової дисципліни.

Тема 2.2. Безготівкові операції банківських установ

Безготівкові міжгосподарські розрахунки: форми розрахунків та оформлення документів. Міжбанківські розрахунки. Розрахунки з використанням пластикових карток. Касові операції.

Тема 2.3. Класифікація банківських кредитів

Принципи й умови кредитування банківських установ. Форми забезпечення повернення банківських позичок. Основні положення формування ціни банківського кредиту. Процес банківського кредитування. Особливості механізму надання та погашення окремих видів кредитів.

Тема 2.4. Оцінка кредитоспроможності позичальника

Кредитний ризик: визначення і мінімізація втрат. Методики оцінки кредитоспроможності позичальника і особливості оцінки юридичної та фізичної осіб: основні показники, критерії оцінювання, експертні висновки.

Тема 2.5. Операції банків з векселями

Характеристика та види векселів. Урахування та перерахування векселів. Кредити під заставу векселів. Авалування та акцептування векселів. Видача гарантій на забезпечення оплати векселів.

Тема 2.6. Операції банків з цінними паперами

Загальна характеристика діяльності банків на ринку цінних паперів. Емісійні операції банків. Інвестиційні операції банків з цінними паперами. Заставні операції банків з цінними паперами. Професійна діяльність банків на ринку цінних паперів.

Тема 2.7. Загальна характеристика та види нетрадиційних банківських операцій та послуг

Нетрадиційні банківські операції, їх загальна характеристика та особливості надання. Банківські гарантії та поручительства. Операції з дорогоцінними металами. Фінансовий інжиніринг.

3. Засоби діагностики успішності навчання

Тестування (письмове), опитування (усне, письмове), реферати, доповіді, розв'язання контрольних завдань

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік

5. Рекомендовані джерела

Базові

1. Банківські операції: практич. посіб. / О. Я. Стойко; Житомир. нац. агрокол. ун-т. - Житомир : ЖНАЕУ, 2016. - 127 с.
2. Банківська система: навч. посіб. / (Л.І.Катан, Н.І.Демчук, В.Г.Бабенко Левада, Т.О.Журавльова); за ред. І.М.Мазур – Дніпро: Пороги, 2017. – 444с.
3. Варцаба В.І., Заславська О.І. Сучасне банківництво: теорія і практика: Навч. посібник. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. – 364 с.
4. Дзюблюк О. В., Банківські операції: Підручник. / О. В. Дзюблюка. – Тернопіль: Вид-во ТНЕУ «Економічна думка», 2009. – 696 с.
5. Ковальчук К. Ф. Банківські операції: Навчальний посібник / К.Ф.Ковальчук, І. В. Вишнякова, Л. М. Савчук, І. Г. Сокиринська – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 326 с.
6. Копилюк О. І. Банківські операції: Навч. посіб. / Копилюк О. І., Музичка О.М.- 2-ге вид. випр. і доповн. – К.: ЦУЛ, 2012. – 536 с.
7. Череп А. В. Банківські операції: Навч. посібник / А. В. Череп, О. Ф. Андросова. К - 2008 р. 410 с.

Допоміжні

1. Актуальні питання розвитку банківської системи України [Текст] : зб. наук. пр. / [Береславська О. І. та ін.]; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. О. І. Береславської ; Ун-т держ. фіскал. служби України, Каф. банк. справи та фінанс. моніторингу. - Ірпінь : Університет ДФС України, 2016. - 240 с.
2. Банківське кредитування [Текст] : [монографія] / В. О. Величкін, В. О. Гордієнко, М. В. Тимошенко ; Ун-т митної справи та фінансів. - Дніпро: Акцент, 2017. - 167 с
3. Герасимович А. М. Аналіз банківської діяльності. [Підручник]. / А. М. Герасимович – К.: КНЕУ, 2006. – 600 с.
4. Міщенко В. І., Шаповалов А. В., Юрчук Г. В. Електронний бізнес на ринку фінансових послуг: Практич. посіб. –К.: Знання, 2003. — 278 с.
5. Мороз А. М. Банківські операції: [Підручник]. / А. М. Мороз. — 2-ге вид. — К.: КНЕУ, 2006. — 476 с.
6. Прасолова С. П. Банківські операції [Навч. посіб. та практич.]:/ С. П. Прасолова, О. С. Вовченко - К. : «Центр учбової літератури», 2013. - 568 с.
7. Розвиток банківської системи в умовах трансформації економічного простору [Текст] : кол. монографія / [Алієва С. С. та ін. ; за ред. Чепелюк Г. М., Пантелєєвої Н. М.] ; ДВНЗ "Ун-т банк. справи". - Черкаси : ДВНЗ "Ун-т банк. справи", 2016. - 413 с.
8. Рябініна Л.М., Банківські операції: [Навчальний посібник] / за ред. Рябініної Л.М. Няньчук Н.Ю., Ухлічева Л.І. - Одеса: ОДЕУ, 2011. – 536 с..

9. Стельмах В. С., Сенищ П. М., Сало І. В., Савченко А. С., Кравець В. М. Кредитна система України і банківські технології. — Кн. 3: Банківські технології. — Львів, 2002. — 336 с.

10. Сичов В. О. Банківська справа. Центральний банк і грошово-кредитна політика. Банківські операції: [Навчальний посібник] / В. О. Сичов, В.Т. Александров, В.В. Остапенко та ін. — К.: АВТ, 2006. — 528 с.

6. Додаткові ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <http://www.rada.kiev.ua>
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
4. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. Режим доступу: <http://www.imf.org>
5. Офіційний сайт Міністерства економіки України. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>
6. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>
7. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
8. Офіційний сайт Національного банку України. Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
9. Офіційний сайт Ради підприємців України при КМУ . Режим доступу: <http://www.radakmu.org.ua>
10. Офіційний сайт Світового банку. Режим доступу: <http://www.worldbank.org>
11. Силабус курсу. Режим доступу: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_economiki/Silabus/
12. Дистанційний курс. Режим доступу: <http://lms.hnpu.edu.ua/>